

ORDAS ANDREA

Titok

Még sötét volt, de éreztem, hogy Mama felkelt mellőlem az ágyból. Nem nyitotta ki az ablakot és a spalettát, mint más-kor, hanem halk neszekkel ment a konyha felé, és csöndesen emelte a nehéz fazekat, hogy a kútról vizet hozzon. Majd az odakészített fa alá papírt téve három-négy gyufával begyújtotta sparheltet, és nehéz sóhajjal emelte rá a vízzel teli, számomra megemelhetetlen fazekat. Lassan, kicsit csoszogva ment a tükörhöz, és korához képest gyönyörű, rengeteg, ahogy ő hívta, mákostészta haját, amiben több volt a tészta, mint a mák, f ürge ujjakkal fonta át.

Pici, törekeny nő volt a nagymamám, de senki meg nem állt előtte, ha égszínkék szemei szikráztak a haragtól. Papa csöndes, máshoz ritkán szóló, csak magában morgó bácsika volt, némaságra szoktatta őt a bánya. Kicsit mindig félttem tőle, mert igencsak szigorú volt a tekintete, de hatalmas, kérge-s kezével mindig valami játékot fabrikált. „A kislánynak csinálom, ne zsémbelej, asszony.” Ettől mindig megnyugodtam.

Mióta falura költöztek a városból, ahová addig a munka kötötte őket, kalandosabb lett minden náluk töltött nap. Nem volt folyó víz a házban, csak a villany volt bevezetve, és a kisebbik szobában villanykályhával segítettek rá az onnan kicsit távoli, konyhában lévő kemence fűtésére. Amikor ott voltam, Papa mindig a konyhában aludt, mert „nem aludhat a kislány itt, hisz veszélyes”. Pedig hogy szerettem a kemence melletti kis ágyat! Nappal gyakran kucorodtam oda, télen finom forróságot, nyáron hús hidegséget árasztott, és onnan figyeltem a két ráncos kezét, ahogy folyton tesz-vesz. De Papával is mentem sokat, elláttuk az állatokat, felszedtük a

krumplit, zöldséget, és úgy szerettem felmászni a hatalmas meggyfára csemegézni a finom meggyből! De a legtöbbit a disznóólban voltam. Annak is a legtávolabbi kis zugában, persze csak addig, míg Rozi ki nem nőtte.

Rozi volt a legjobb barátom. Ott voltam, amikor megszületett, hetedik malacként, nagyon picinek. Az anyja már majdnem megette, mikor rákiabáltam, és bár Mama is kiabált - velem -, hogy most menjek innen, ne zavarjam Papát, mert még valami baj lesz, beléptem, felkaptam a kis maszatos-szutykos jószágot, és szaladtam vele a kúthoz.

– Hagyd - szólt Papa Mama után, aki utánam akart szaladni -, úgysem tud neki ártani, nem él az.

Én pedig mit sem törődve Papa szavaival, óvatosan egy rongyot mártottam a hideg vízzel teli vödörbe, és tisztára mostam a kismalacot. Majd egy tiszta ronggyal masszírozni kezdtem a tenyeremben az élettelen kis testet, és ahogy ott-hon, Pesten, a tévében láttam, az orrába fújtam a levegőt. Masszírozás közben egyszerre megmozdult egy kis cseppnyi csülök, és rögtön tudtam, hogy ő lesz a legjobb barátom. Amikor bátortalanul, alig hallhatóan felvisított, én túlkia-bálva malacvisítást - mert a másik hatnak volt aztán hangja -, kocaröfögést: rikoltottam.

– Papa, Mama megmentettem, visszahoztam Rozit!

– Nézd a kis szírmot! - mondta Papa, elérzékenyülve. Amikor ellágyult, mindig így hívott: „Kis szírom, pompás, csodaszép virágszál lesz belőled.”

Azon a hajnalon Mama korábban kelt, pedig mindig Papa kezdte a reggelt, ment, ellátta a jószágot, aztán pedig a két házzal odébb lévő kocsmárost ébresztette, mert így volt megszólva. A faluban a bolt és a kocma egy helyiségben volt, így aztán rendszerint a férfiak vagy a gyerekek vásároltak be, és mindjárt meg is ittak egy-egy felest vagy málnaszörpöt. De a kocsmárosnak korán kellett keletni a kenyér miatt.

De most nem így volt. Mama felhozott a pincéből egy nagy, kétliteres üveget és egy tízliteres demizsont. Mikor észrevetted, hogy kukucskálok, óvatosan egy kevés forró vizet öntött a zománcos lavórba, kis hideg vízzel elkeverve. – Gyere, mosakodj meg, aztán eredj, keltsd Béla bátyát és a Papát. De vigyázz a sorrendre, mert Papa igencsak morgós kedvében van tegnap óta – suttogta. – Miért itt sutyorásztok, ha nem akarsz még kelteni? – morogta Papa. Aztán mikor meglátott, rögtön történt valami a szemével, valami különös fénnel telt meg, és mintha egy könnycsepp csillant volna meg benne. – Eredj csak a hálóba, majd én ébresztem Bélát, készítettem neked egy új játékot, azzal elleszel, és ki ne gyere, amíg nem szó-lunk! – mondta szokásos szigorával, és már tuszkolt is befelé, odaadott valami nagyon furát. – Ezt bogozd ki! – mondta, majd kivette a kulcsot a zárból, és KÍVÜLRŐL rám zárta az ajtót.

Nem érdekelt engem semmi új játék! Ilyen még sosem történt! Bezártak! De miért? Mi rosszat tettem?

Közben a konyha felől a reggeli készülődés zajai hallatszot-tak be, azzal a különbséggel, hogy mindenki suttogott, egészen addig, míg meg nem szólt a kapucsengő. Onnantól a z-tán volt hangzavar! Férfiak és nők vidámkodtak, és egy érces hang azt hajtogatta: – Elég volt, Pista bá, az ivásból, élesedik a késem! – Aztán kimentek az udvarra, és az egész zsibongás kettéoszlott. A nőké a pajta felől, férfihangok pedig a disznóól felől hallatszottak inkább. Aztán a férfiak hangja mellé vegyült disznóvisítás is, de ez nem zavart, megszoktam, hogy néha malacot vágnak. Egészen addig, amíg meg nem hallottam az én Rozim kétségbeesett kiáltását.

Na, de akkor! Mondhatta nekem Papa, hogy ki ne jöjjenek, rám zárhatta az ajtót is, ha egyszer az én Rozimnak valami baja van!

Rozikám közben igencsak megnőtt, hiszen kis kedvencként Papa is, Mama is dugdosott neki valamit, a szokásos etetésen kívül. Szirom malaca, Papa csak így hívta, soha nem mondta ki a Rozi nevet. – Nem szabad ezt levágni, hisz ez nem a miénk – mondogatta. De az utóbbi időben mindig elhalkult, amikor Rozi szóba került. Tudtam, hogy Béla báék gyereket várnak, és hogy Béla bá elvesztette a munkáját. De kicsi lány voltam még, mit sem tudtam, mi az, hogy pénziány vagy megélhetési gondok.

– A SPALETTA! Hisz az belülről van bezárva! – Nem kellett hozzá egy pillanat sem, és már ugrottam is ki az ablakon! Földet éréskor csak annyit láttam, hogy egy hatalmas malacot követve, az egész népség felém szalad! Több se kellett, én is a nyakamba kaptam akkor még hosszú lábaimat, és rohanni kezdtem, miközben egyre hangosabb kiabálást hallottam magam mögül, ami elnyomta még a malacvisítást is. Ettől csak még gyorsabban futottam, körbe-körbe, utánam a hatalmas, félelmetes disznó és a fél falu.

Egyszerre Papa hangja süvöltött át mindenem: – Szirom, állj meg, hisz ez Rozi!

Földbe gyökerezett a lábam, közben pedig a szomszéd néni rémült sikoltását hallottam: – Eltápossa, jaj, Istenem, eltápossa!

Dehogya taposott el engem az én Rozikám. Irányt változtatva kikerült, mert megállni már nem tudott volna, majd ugyanazzal a bátortalan, halk kis visítással futott oda hozzám, amivel mindig üdvözölni szokott, s amit először is hallottam tőle. Orrát a tenyerembe fúrta, és hogy védjem meg, úgy bújt hozzám, hogy majd elestem, de vigyázott rám, nehogy fellökjön.

Döbönt csend lett úrrá mindenem. Még a legyek sem zümmögtek, legalábbis én nem halottam.

Ez eltartott hosszú percekig. Míg végül a csendet én törtem meg:

– Papa, Rozit nem vághatjátok le, hisz te mondtad, ő nem a tiétek, ő az én legjobb barátom!

Toppantottam is a nyomaték kedvéért, pedig... Hú mit kaptam egyszer Papától, amikor anyukám valamit nem engedett meg, és én toppantottam egyet. Nem ütött meg, csak annyit mondott „Te lány! Meg ne lássam ezt még egyszer!” De én majdnem bepisltem, úgy megijedtem akkor a hangjától.

De most nem történt semmi, inkább mintha Papa ijedt volna meg tőlem. Megint csönd lett. Majd megszólalt a böllér, és mintha méz csöpögött volna a hangjából, olyan édes volt számomra, amit mondott: – Pista bá, nem szegheti meg a szavát, összeadjuk mi ennek a Rozi malacnak az árát! Hisz ennek a kettőnek titka van. Ritka kincs ez a titok!

Az asszonyok a szemüket törölgették, a férfiak a bajszuk alatt dörmögtek. Ittak egy kupica pálinkát meg egy pohár vöröset, aztán mentek pörzsölni, meg hagymás vért sütni, meg elkészíteni azt, amit ilyenkor kell.

Rози pedig felnőttkoromig a barátom volt, és ott voltam akkor is, amikor el kellett altatni, mert már nagyon beteg volt... Az állatorvos azt mondta, ő még ilyet nem látott, hogy disznót elaltatnak, de tette a dolgát. Rozikám pedig nem futott el, tudta ő is, hogy így könnyebb lesz neki, de ugyanúgy búcsúzott, bátortalanul, halkán felvisítva, mint amikor a kezemben megszületett.

Mama és Papa sincs már, és én is már igencsak hervadt virágszál vagyok, de gyakran tűnődöm, merengve, gondolatban a Tolna megyei kis falucskában járva, hogy milyen pompás titkokat rejt még számomra az élet.

Kortárs Magyar Irodalom oldal a Facebookon:
<https://www.facebook.com/kortars.magyar>